

MELANGIES DES DEL TREN

Al camerino avui me n'he adonat que els fluids cabells que encara coronen el meu cap comencen a agafar un to grisós, d'allò que evidencia que la maduresa avança. Potser un poeta més versat que jo en les paraules en parlaria de testa platejada, però em sembla del tot cursi. Eren moments abans de dirigir l'últim de tres concerts que m'han portat per terres catalanes. En poc menys d'un mes he gaudit amb la batuta davant els pentagrames de mestres com Charles Gounod, Richard Strauss, Paul Hindemith, Manuel de Falla, Joaquín Rodrigo, Paul Huber, Philip Wilby, Rafael Mullor, Ramón García i Soler, Samuel Pascoal, Óscar Navarro, Mike Mower o Manel Gil-Inglada, tot dirigint solistes com ara el percussionista Vicent Zaragoza, els flautistes Juana Guillem i Iñaki Gurruchaga, la cantaora Estrella Morente o els clarinetistes David Salinas i Miquel Ramos. He compartit escenaris de Bilbao, València, Múrcia, Madrid, Cartagena, Barcelona i Tarragona amb la Banda Municipal de Bilbao, l'Orquestra Simfònica de la UCAM de Múrcia i l'Orquestra CAMERA MUSICAE. Dic jo que pot ser es massa poc temps per assimilar-ho tot; potser necessitava seure i escriure els calfaments de cap que ara em mullen el cervell en un tren camí de casa, com a teràpia de solitud i exercici de relaxació espiritual. Em deia Carlos Palacio fa molts anys que per a ell escriure era com una eina de comunicació amb tu mateix, com una despullada de sinceritat que cerca la calma. He de dir que, com altres tantes coses i malgrat no tenir la seua saviesa, he imitat aquesta costum del mestre alcohòic que tant recorde i que tant estime.

Tal vegada les canes estaven ja presents al meu sostre capil·lar des de fa temps, però després de dirigir les METAMORPHOSEN de Richard Strauss, amb el cos suat d'energia, la ment exhausta de combinar la tècnica monstruosa del mestre alemany amb la sensibilitat que amaguen les seues fugues i les seues modulacions harmòniques, l'espill m'ha fet veure'm una estona de forma reflexiva i he pensat que la vida em dona un bagatge ric que he de saber gaudir i he de saber-lo aprofitar. Quantes vegades l'experiència vital és dura i incomprendible, quantes voltes penses en voler canviar-ho tot i començar de nou... però la impaciència et cega davant l'esperança del moment de felicitat que sempre s'amaga després del treball. I dic felicitat amb el més senzill dels seus significats: som feliços quan hem viscut moments d'infelicitat i en sabem la diferència. I cadascú és lliure per cercar la felicitat. Avui he sigut una mica feliç, moderadament, amb humilitat, amb soledat,... I he recordat a tants que m'han recolzat i a tants que m'han obviat i fins i tot a aquells que han posat entrebancs en algun moment per que no avancés: a tots els ho he d'agrair. Els que han estat i estan al meu costat em donen l'alè necessari per continuar, als que m'han ignorat és més que evident que no em calen per seguir doncs he fet moltes coses sense ells i els que han volgut aturar-me sols han aconseguir fer-me més fort i eficaç per seguir en la lluita diària per intentar ser músic. I tot açò ho he pensat mentre observava al mirall que la població de cabells albins es troba en situació emergent. Estaré fent-me vell?

Dirigir en tan poc de temps tantes obres, tan diferents, en tants llocs, tantes acústiques, tantes hores d'assaig, tantes personalitats davant teu, tants públics diferents, tantes hores fora de casa i lluny dels teus, m'ha fet perdre la perspectiva d'allò realitzat, visió que ara intente trobar davant la pantalla de l'ordinador mentre la meua veïna de seient llegeix

l'horòscop a una d'aquelles revistes de xafardejos i romanços varis. Els companys de viatge als trens, als avions, als autobusos són exemple de tan soles com estem: potser mai els tornes a veure i, tanmateix, han compartit estones de la teua vida. Estones que poden ser crucials.

I és que tots som necessaris, pensem el que pensem, parlem el que parlem, resem a qui resem... Com a una gran orquestra, el món està format per diferents i variats instruments, cadascú amb la seua peculiaritat i idiosincràsia, però a més a més, cada instrument es revesteix de personalitat segons qui el fa sonar. I si volem i som capaços de comunicar-se, entre tots podem fer una obra d'art conjunta, ferma i bella. I els directors han de saber crear camins de comunicació tot tenint com a model el respecte per la partitura, que és la vida i el món que l'envolta, i l'anhel de fer sempre un treball ben fet, tot sabent que som humans i es podem equivocar i que per tant aprenem en cada errada que esdevé esglaió fort dins la nostra evolució. I sobre tot, els que porten la batuta han de pensar que són prescindibles, que tenen sols una missió que fer i que han d'esforçar-se en fer-la be. Que ells no són l'objecte de culte, que la música com la vida, està per damunt de tot i de tots. La felicitat es troba potser en fer la feina que ens toca a cadascú de la millor forma que sabem, tot emprant el nostre esforç per intentar contribuir a fer funcionar el rodatge del món. Tan senzill i tan eficaç a la vegada. I si a més a més treballes amb éssers humans i en saps aprofitar l'aprenentatge que la convivència et regala, valors com la tolerància, el respecte i la solidaritat formen part de la teua quotidianitat amb la naturalitat més absoluta. Pedra a pedra, el món pot créixer de forma ferma i coherent si cada dia s'esforcem pel demà que vindrà. Com em va dir un dia un mestre: el més gran dels secrets és que no hi ha secrets; treball, treball i treball.

He d'acabar doncs estem arribant a l'estació i vull sopar alguna cosa. El soroll del tren sobre les vies acompanya la meua ment barrejat encara amb les darreres notes de Strauss preses de la Simfonia Heroica de Beethoven. I demà més, doncs el proper divendres tinc concert amb un altre programa. En casa m'esperen i jo els aguaito assedegat de la seua companyia i famolenc de la seua tendresa. Sols ens queda esperar la vida. La neu dels cabells serà símptoma d'una espera que desitgem llarga. Salut i paciència.

José R. Pascual-Vilaplana

Talgo entre Amposta i València. 22 de maig de 2016.